

PROGRAMMA 1: FYSIEKE LEEFOMGEVING

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Thema I: De groei en ontwikkeling van de stad

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.a. Een excellente leefstad met een goede balans in de ruimtelijke functie, nu en in de toekomst.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.a.1. De Omgevingsvisie vormt de basis voor de ontwikkeling en uitbreiding van de stad. In 2026 worden omgevingsprogramma's vastgesteld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Naar verwachting wordt de vaststelling van de omgevingsvisie doorgeschoven naar 2028. De planning van de omgevingsprogramma's is gekoppeld aan het proces van de omgevingsvisie en schuift daardoor deels mee.

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

In 2026 maken wij een doorstart om te komen tot actualisatie van de omgevingsvisie. Samen met u stellen wij hiervoor een routeplan vast. Voorgesteld wordt om de hiermee gemoeide kosten in 2026 te dekken via de 2e bestuursrapportage 2026.

I.a.2. In het verlengde van de verstedelijkingsstrategie en het Regionaal Ruimtelijk Programmeren, en samen met de partners in Regio Foodvalley, komen we in 2026 tot een gedragen keuze voor een volgend ontwikkelgebied.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

I.a.3. In het verlengde van het pact Groen Groeit Mee (Provincie Utrecht) werken we aan de versterking van natuurontwikkeling en inrichting van een recreatief uitloopegebied 'De Roode Haan'.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

In juli 2026 wordt, op basis van de kansenkaart, een besluit gevraagd aan de betrokken bestuurders. Daarbij ligt de vraag voor of men gezamenlijk vervolg wil geven aan het gebiedsproces voor De Roode Haan en/of welke kansen (op het gebied van onder meer mobiliteit, recreatie en natuurversterking) op korte termijn gezamenlijk projectmatig worden opgepakt

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

Op dit moment werkt een extern bureau, in samenspraak met de provincie, betrokken gemeenten en het waterschap, aan een kansenkaart. Als basis hiervoor wordt gebruik gemaakt van de input uit twee ontwerpateliers die in de afgelopen periode hebben

plaatsgevonden. In deze kansenkaart worden zowel kansen vanuit Groen Groeit Mee als vanuit het UPLG (Utrechts Programma Landelijk Gebied) verwerkt.

Thema II: De duurzame stad

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.a. Veenendaal is in 2030 voor 50% circulair als tussenstap naar een volledig circulair Veenendaal in 2050.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.a.1 Met het programma Circulair Veenendaal 2025 - 2030 werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een 100% circulaire stad in 2050.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.b. Veenendaal heeft in 2050 een duurzaam energiesysteem dat 100% op hernieuwbare energiebronnen draait en klimaatneutraal (CO2-emissieloos) is.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.b.1 Met het programma Energie 2026 - 2030 werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een duurzaam energiesysteem in 2050.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.c. Veenendaal is in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.c.1 Met het programma Groene groei en Klimaat 2025 - 2030 werken we aan de maatregelen die nodig zijn om in 2030 op koers te liggen richting een 100% groene, waterrobuuste en klimaatbestendige stad in 2050.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Thema III: Het beheer van de stad

Financiële ontwikkelingen Fysieke leefomgeving
Bedragen x €1.000

Feiten en ontwikkelingen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten				
2.2B - Parkeren	-37	-37	-37	-37
6.1D - Samenkracht en burgerparticipatie	-29	-29	-29	-29
8.3D - Wonen en bouwen	134	85	85	0
Totaal Lasten	68	19	19	-66
Baten				
7.5A - Begraafplaatsen	-300	0	0	0
8.3A - Wonen en bouwen	40	0	0	0
Totaal Baten	-260	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-329	-19	-19	66
Onttrekkingen				
0.10A - Mutaties reserves Fysieke Leefomgeving	140	85	85	0
Totaal Onttrekkingen	140	85	85	0
Saldo mutaties reserves	140	85	85	0
Totaal 1e bestuursrapportage	-189	66	66	66

Toelichting financiële ontwikkelingen

Lasten

2.2B - Parkeren (voordeel € 37.000)

Door de aanbesteding van onze verzekeringen zijn op meerdere taakvelden de lasten lager uitgevallen dan begroot. Dit hangt samen met een gunstig schadeverloop in de afgelopen vijf jaar, waardoor de tariefklasse voor de gemeente Veenendaal is verbeterd. Het totale voordeel in deze 1e bestuursrapportage bedraagt € 330.420 (Parkeren € 37.040, Samenkracht en burgerparticipatie € 28.594, Openbaar basisonderwijs € 202.365, Sportaccommodaties € 35.798, Overhead interne dienstverlening € 26.623). Voor dit taakveld (parkeren) bedraagt het voordeel € 37.040.

6.1D - Samenkracht en burgerparticipatie (voordeel € 29.000)

Door een aanbesteding van onze verzekeringen zijn de lasten lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel van € 28.594 hangt samen met een gunstig schadeverloop in de afgelopen vijf jaar, waardoor de tariefklasse voor de gemeente Veenendaal is verbeterd.

8.3D - Wonen en bouwen (nadeel € 134.000)

In de decembercirculaire 2025 is een taakmutatie opgenomen in het kader van de *Wet versterking regie volkshuisvesting* ter dekking van incidentele uitvoeringslasten. Deze middelen zijn in 2025 niet besteed en zijn bij de jaarrekening 2025 als incidenteel voordeel verwerkt. Omdat bij de jaarrekening geen resultaatbestemming heeft plaatsgevonden, zijn deze middelen niet automatisch beschikbaar gekomen in 2026. Met deze mutatie wordt voorgesteld het bedrag van € 134.000 alsnog incidenteel beschikbaar te stellen in 2026, zodat het kan worden ingezet voor werkzaamheden die voortvloeien uit deze wet, waaronder voorbereidende en onderzoeksmatige werkzaamheden ten behoeve van het volkshuisvestingsprogramma.

Baten

7.5A - Begraafplaatsten (nadeel € 200.000, neutraal € 100.000)

Het aantal nieuwe grafuitgiften blijft dalen door de toename van crematies, natuurbegraven en de nabijheid van natuurbegraafplaats Prattenburg. Hierdoor is de exploitatie van de begraafplaats en het rouwcentrum sinds 2022 niet meer kostendekkend.

De egalisatiereserve kan het tekort nog tot en met 2025 opvangen. In 2026 resteert echter een exploitatietekort van circa € 300.000, waarvan € 100.000 nog gedekt kan worden uit de egalisatiereserve.

8.3A - Wonen en bouwen (neutraal € 40.000)

Van ontwikkelende partijen zijn bijdragen ontvangen voor zogenoemde projectoverstijgende kosten en bovenwijkse voorzieningen. Bij deze bestuursrapportage wordt de raming van deze inkomsten in de begroting hierop aangepast. Daarnaast wordt een even hoge storting geraamd in de bestemmingsreserve gebiedsoverstijgende investeringen (voorheen: bovenwijkse voorzieningen). Dit is in overeenstemming met hetgeen is bepaald bij de vaststelling van het programma kostenverhaal en financiële bijdragen.

Reservemutatie

Reserve bovenwijkse voorziening € 40 .000

zie toelichting taakveld 8.3A wonen en bouwen

Egalisatiereserve begraafplaatsen € 100.000

zie toelichting taakveld 7.5A - begraafplaatsen

Risico's / ontwikkelingen Fysieke leefomgeving

Situatie Netcongestie FGU

In februari 2026 kondigde TenneT aan dat er een aansluitstop dreigt voor alle nieuwe aansluitingen op het elektriciteitsnet in de regio Flevoland, Gelderland en Utrecht (FGU). Dit komt boven op het bestaande kader voor prioriteringsruimte bij transportverzoeken, waarbij niet voor alle kleinverbruiksaansluitingen automatisch extra ruimte werd gereserveerd. Dit heeft grote consequenties voor Veenendaal: vertraging en/of stilstand van nieuwe woningbouw en voorzieningen, vertraging van de verduurzaming, onder andere van mobiliteit, en blijvende beperkingen voor de ontwikkeling van bedrijven. Dit werkt ook langdurig door in de financiële ontwikkeling van onze begroting, bijvoorbeeld door minder bouwleges en een lagere woningbouwproductie. De exacte omvang van de gevolgen voor de ontwikkeling van Veenendaal is op dit moment nog niet volledig inzichtelijk. De gemeente brengt de gevolgen op alle gemeentelijke terreinen actief in beeld en werkt aan een nadere kwantificering daarvan. Afhankelijk van de verdere ontwikkeling van de netcongestie en de financiële impact daarvan, kan het nodig zijn om op een later moment een bestemmingsreserve te vormen.

Begraven

Het aantal uitgiften van nieuwe graven neemt sinds 2010 af, ondanks dat de bevolking groeit. Dit is het gevolg van meer crematies en omdat natuurbegraven in opkomst is. Het effect van natuurbegraafplaats Prattenburg zal naar verwachting een snellere afname tot gevolg hebben. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de exploitatie van begraafplaats en het rouwcentrum vanaf 2022 niet kostendekkend meer zijn. Tot en met 2025 kon het tekort opgevangen worden binnen de egalisatiereserve begraafplaats. Naar verwachting is deze reserve in 2026 ontoereikend om het volledige tekort te dekken. Het exploitatietekort komt naar schatting in 2026 uit rond de € 300.000. Hiervan kan nog ongeveer € 100.000 gedekt worden vanuit de egalisatiereserve . De afname van het aantal nieuwe grafuitgiften is niet te voorkomen. Wel kunnen voorstellen gedaan worden om het tekort te beperken, bijvoorbeeld met tariefsverhogingen of om een deel van de onderhoudskosten ten laste te brengen van het openbaar groen (ander taakveld). We werken aan een toekomstvisie voor de begraafplaats en rouwcentrum. De raad wordt nog voor de zomer betrokken in dit proces.

Onvoorziene kostenstijgingen in realisatie en beheer fysieke domein

De aanhoudende geopolitieke spanningen en militaire ontwikkelingen, met name rondom Iran, hebben geleid tot een fors oplopende brandstofprijs. Deze prijsstijging heeft directe impact op gemeentelijke bouwprojecten, lopende infrastructurele werkzaamheden, onderhoudscontracten in de openbare ruimte en aanbestedingen die nog moeten plaatsvinden.

Aannemers en leveranciers geven aan dat zij prijsstijgingen verwachten in hun materieel- en transportkosten. Bij lopende werken is het aannemelijk dat opdrachtnemers, op basis van de bepalingen in de UAV, meerkosten zullen claimen die voortvloeien uit de gestegen brandstofprijzen. De omvang van deze claims is op dit moment onzeker en afhankelijk van zowel de duur en intensiteit van de geopolitieke situatie als van de verdere ontwikkeling van de internationale brandstofmarkten.

Gezien de beperkte beïnvloedbaarheid van dit risico en de potentieel aanzienlijke financiële impact, wordt verwacht dat in de komende periode meerkosten ontstaan als gevolg van onvoorziene kostenstijgingen. Zodra meer inzicht bestaat in de financiële gevolgen, wordt dit verwerkt in een eerstvolgend P&C-document.

Gladheidsbestrijding

Door de aanhoudende winterse omstandigheden aan het begin van het jaar heeft ACV vaker en intensiever gestrooid en sneeuw geruimd om de veiligheid op de wegen te waarborgen. Hiervoor heeft ACV extra personeel en materieel ingezet, wat ook heeft geleid tot een hoger verbruik van strooizout en brandstof. Hierdoor wordt naar verwachting het beschikbare budget voor gladheidsbestrijding flink overschreden. Als deze hogere kosten niet binnen de bestaande budgetten kunnen worden opgevangen, wordt dit opgenomen in de tweede bestuursrapportage.

Winterschade

De winterse omstandigheden hebben geleid tot schade aan de wegen. De exacte omvang en gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet volledig inzichtelijk. Door vorst, dooi en langdurige neerslag kunnen onder andere scheuren, gaten en verzakkingen in het wegdek zijn ontstaan of zijn verergerd. Deze winterschade kan gevolgen hebben voor de verkeersveiligheid en de levensduur van de wegen. In de komende periode zal een nadere inspectie plaatsvinden om de schade in kaart te brengen en de benodigde herstelmaatregelen en bijbehorende kosten te bepalen. Als het beschikbare budget onvoldoende blijkt, wordt dit meegenomen in de tweede bestuursrapportage.